

Ekonomisk översikt – hösten 2024

Globalt

Nuvarande situationen:

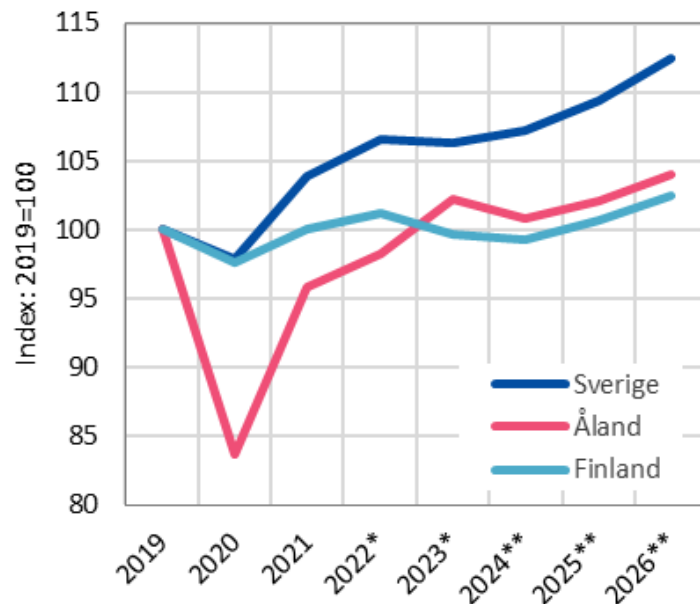
- Globala ekonomin är relativt splittrad. Förväntningar om en vändning nästa år.
- Inflationen har tydligt minskat i många länder och ligger nära flera centralbankers inflationsmål. Ihållande inflation i tjänstesektorn
- Påbörjade räntesänkningar men med en viss fördröjning, vilket förbättrar konsumenternas köpkraft. Åland med närområde får en snabbare effekt med kortare bindningstider
- Osäkerhetsmoment:
 - Geopolitiska läget i Ukraina och Mellanöstern
 - Eventuella handelstullar efter presidentvalet i USA
 - Balansgång mellan hålla ner inflation men öka ekonomisk tillväxt

Höstens konjunkturbedömning är något negativare än i våras. Beror framför allt på svag arbetsmarknadsdata.

- Höstens konjunkturbedömning något negativare än den ÅSUB gjorde i våras. Framför allt beror detta på den svaga arbetsmarknadsdata som publicerats under sommaren och hösten.
- BNP-prognosen ligger nära vårens.
- Inflationen har justerats upp för innevarande år, men den mer långsiktiga bilden med inflation under målsättningsnivå under prognosperioden kvarstår.
- Produktionen hålls tillbaka av den svaga internationella konjunkturen. Hushållens ekonomi är ansträngd, men under resten av prognosperioden väntas förbättringar i form av räntesänkningar och reallöneökningar.

Största orsaken till BNP-tillväxten 2023 är kraftig ökade driftöverskott inom sjöfarten. Dessa väntas gradvis sjunka under resten av prognosperioden.

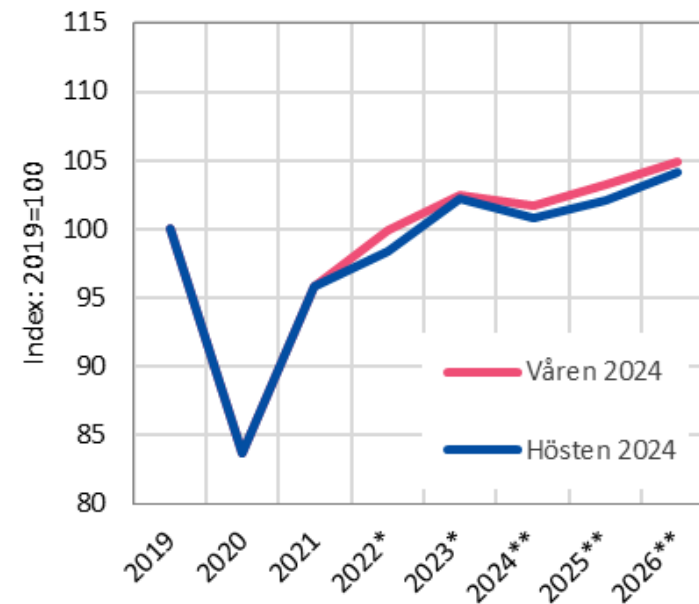
Figur. BNP-volymtillväxten 2012-2026 för Åland, Finland och Sverige. Volymindex, år 2019=100.

Prognos

2020: -16,4
2021: +14,5
2022*: +3
2023*: +4
2024**: -1
2025**: +1
2026**: +2

Figur. BNP-prognoser i ÅSUBs konjunkturrapporter hösten 2024 och våren 2024

Källa: ÅSUB, SC, SCB. Egna beräkningar.

*Preliminära beräkningar.

**Prognoser

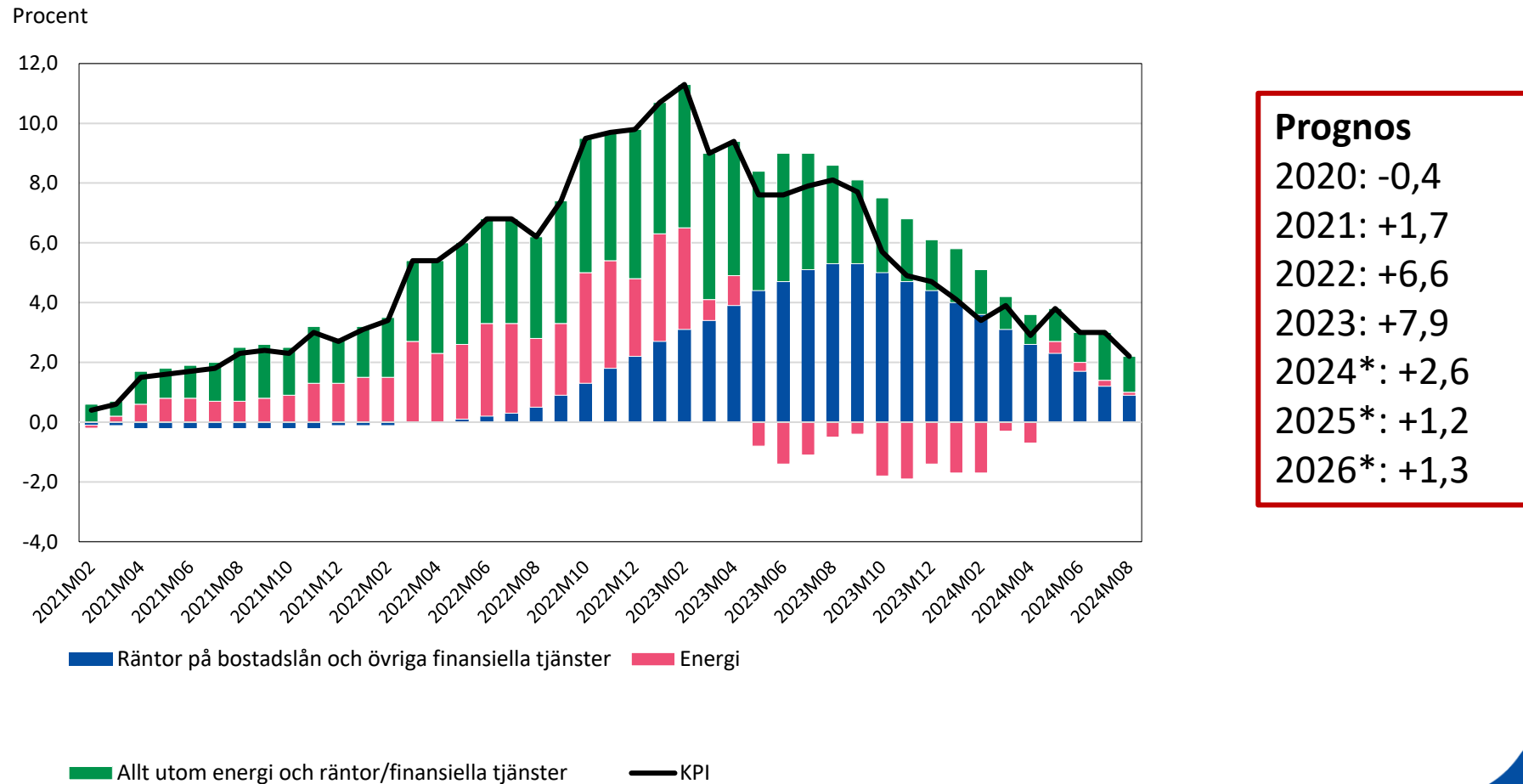
Källa: ÅSUB, SC, SCB. Egna beräkningar.

*Preliminära beräkningar.

**Prognoser

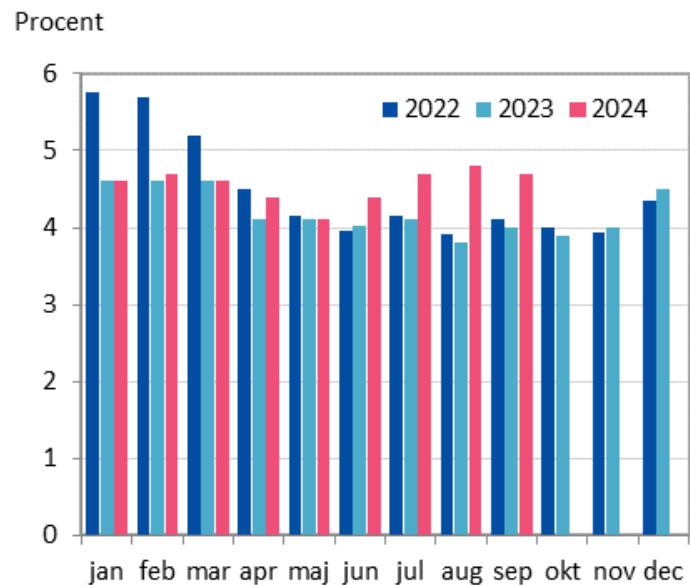
Räntekostnaderna övergår snart till att ha en dämpande effekt på inflationen.

Figur. Inflationen på Åland, februari 2021 – augusti 2024

Arbetslösheten började stiga i maj. Även antalet långtidsarbetslösa har stigit i år.

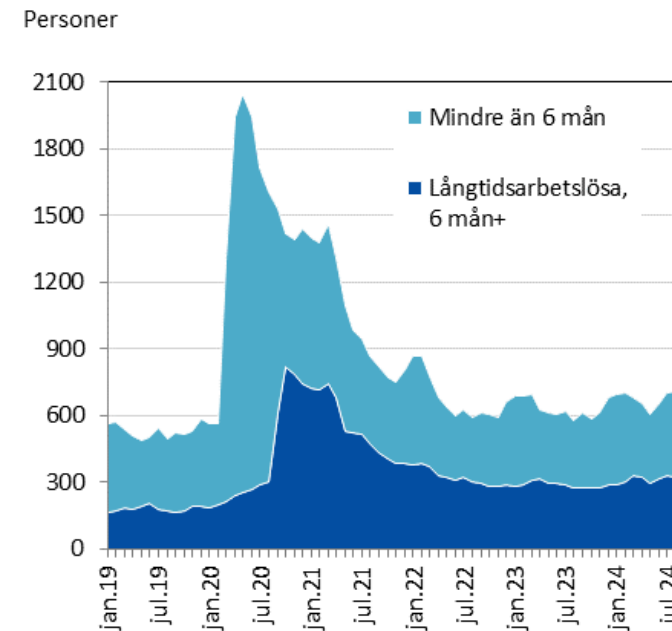
Figur. Relativ arbetslöshet januari 2022– september 2024.

Källa: ÅSUB

Prognos
2023: 4,2%
2024*: 4,6%
2025*: 4,5%
2026*: 4,2%

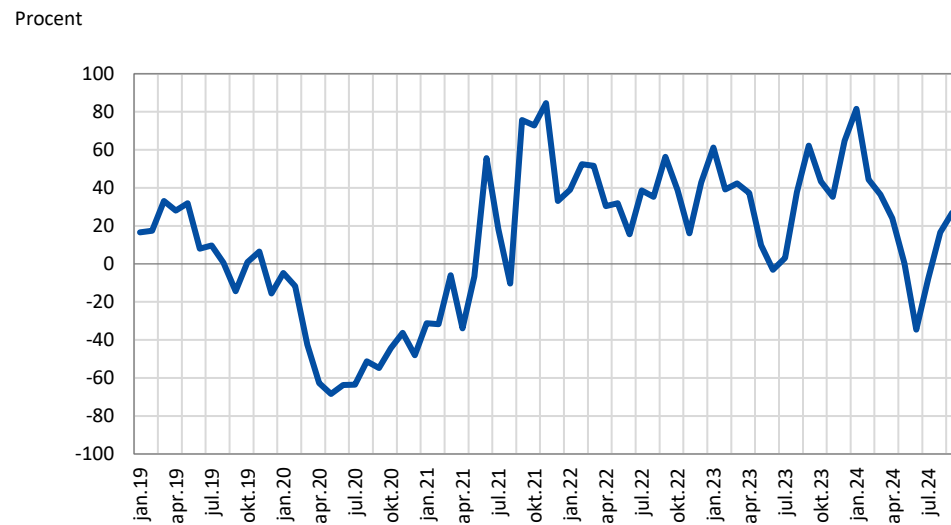
Figur. Antal arbetslösa efter arbetslöshetens längd, januari 2020 – september 2024.

Källa: ÅSUB

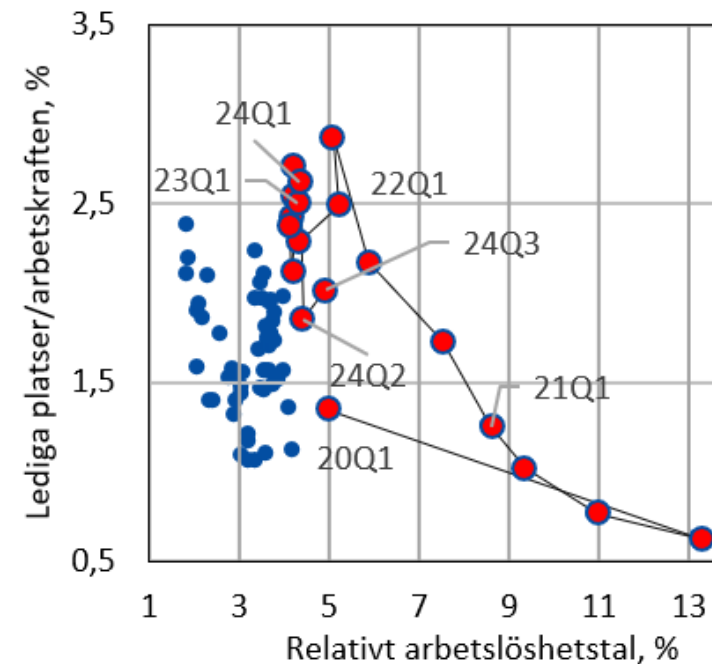
Matchningsproblematiken förhindrar lediga platser att omvandlas till anställningar

Figur. Utveckling av antalet lediga platser januari 2019 –september 2024. Procentuell avvikelse från långtidsmedeltalet för den specifika månaden.

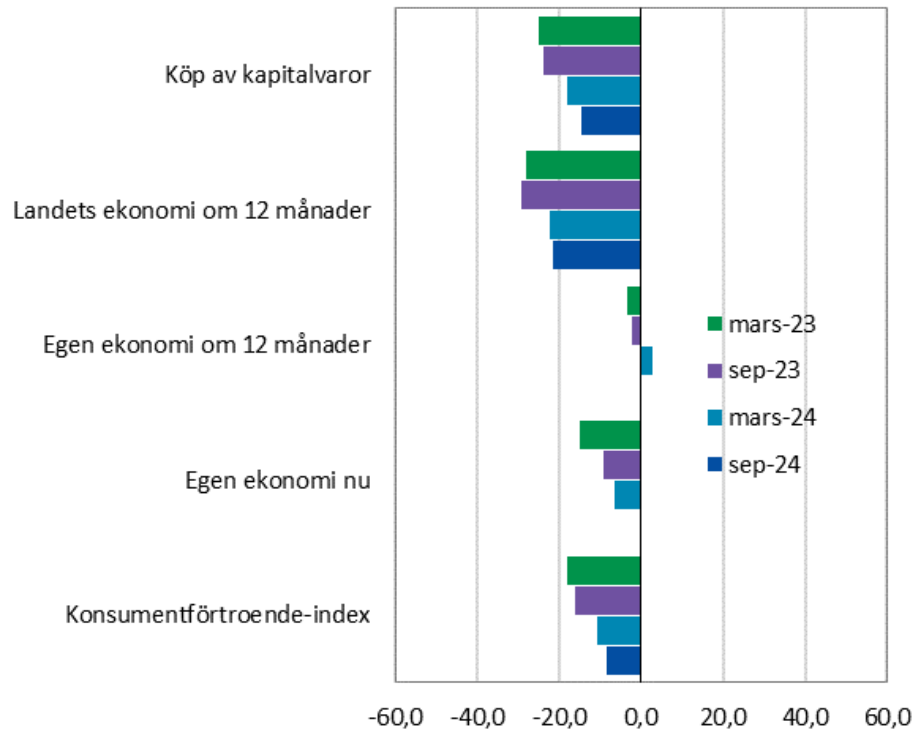
Not.: Långtidsmedelvärdet beräknat på 2015-19
Källa: ÅSUB

Figur. Vakansgrad och relativt arbetslöshetstal, första kvartalet 2007 - tredje kvartalet 2024 (blå punkter är kvartalsobservationer 2007-2019).

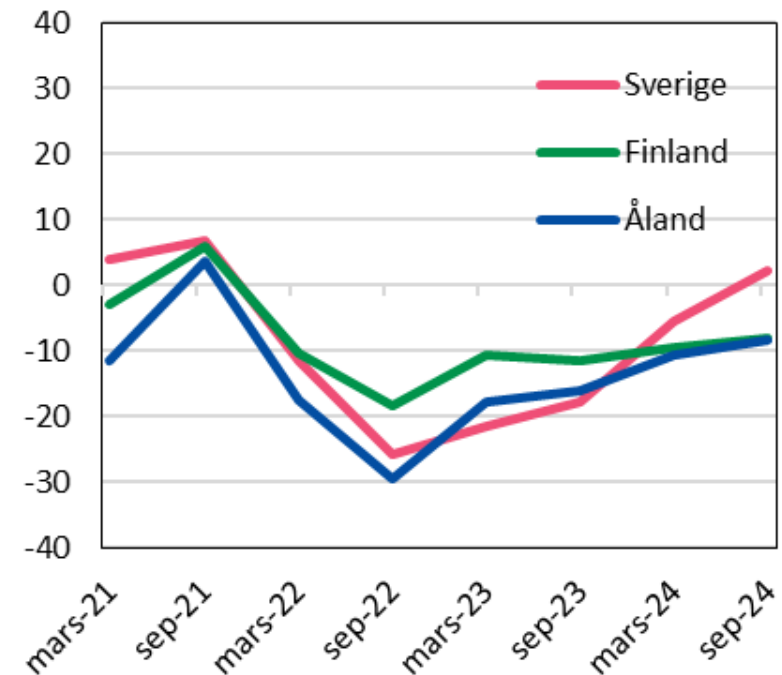

Hushållen fortfarande negativa. Åländska och finländska hushåll negativare än svenska hushåll.

Figur. De åländska hushållens konsumentförtroendeindex och nettotal för delfrågorna. Åland, mars och september 2023 och 2024.

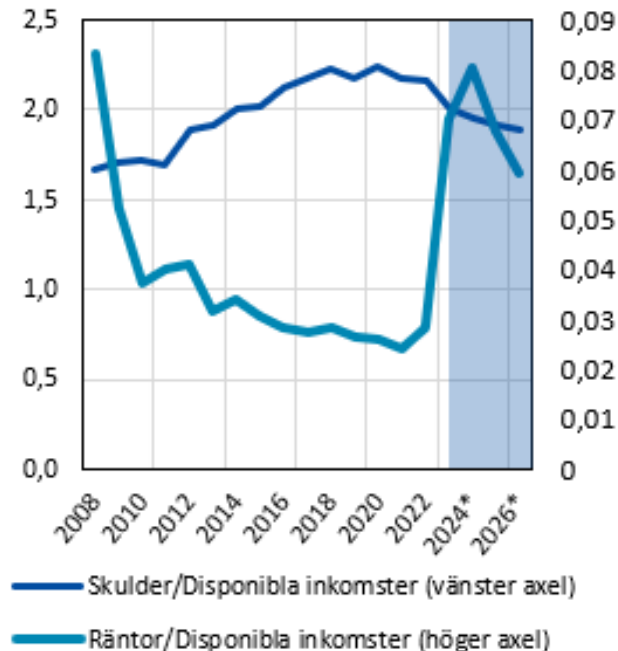
Figur. Konsumentförtroendeindex för Åland, Finland och Sverige, mars 2021 - september 2024.

Källa: ÅSUB, Eurostat

Hushållens räntekostnader sjunker, men är kvar på betydligt högre nivå än vi vant oss vid under hela prognosperioden.

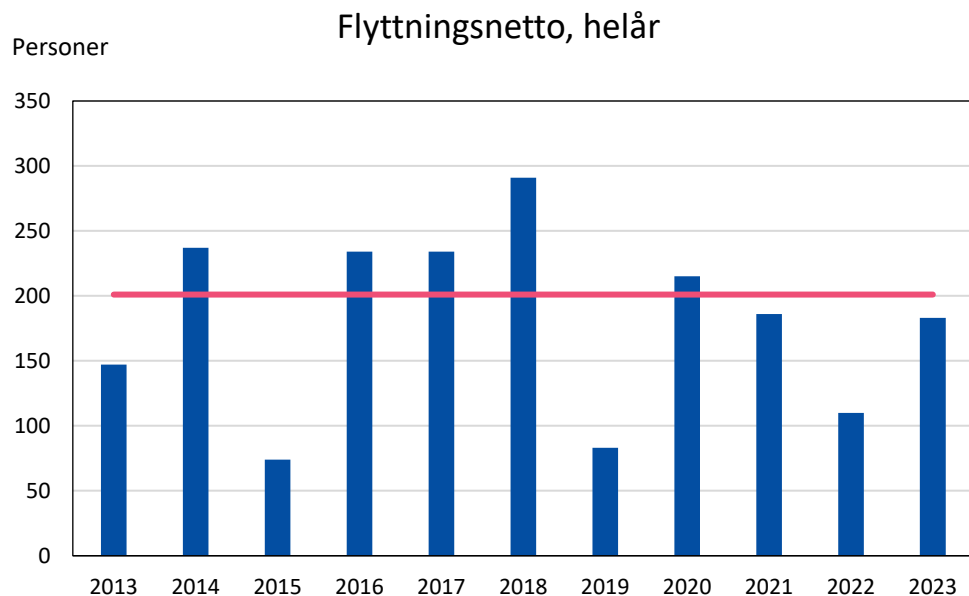
Figur. Skuldernas och räntornas andel av disponibel inkomst för belånade hushåll, 2008-2026 (prel. 2023, prognos 2024-2026).

Källa: Statistikcentralen, egen bearbetning.
Prognos/prel.uppg. från ÅSUB.

Rekyl i befolkningsutvecklingen 2023: ökning med 182 personer (2022: +15 personer).

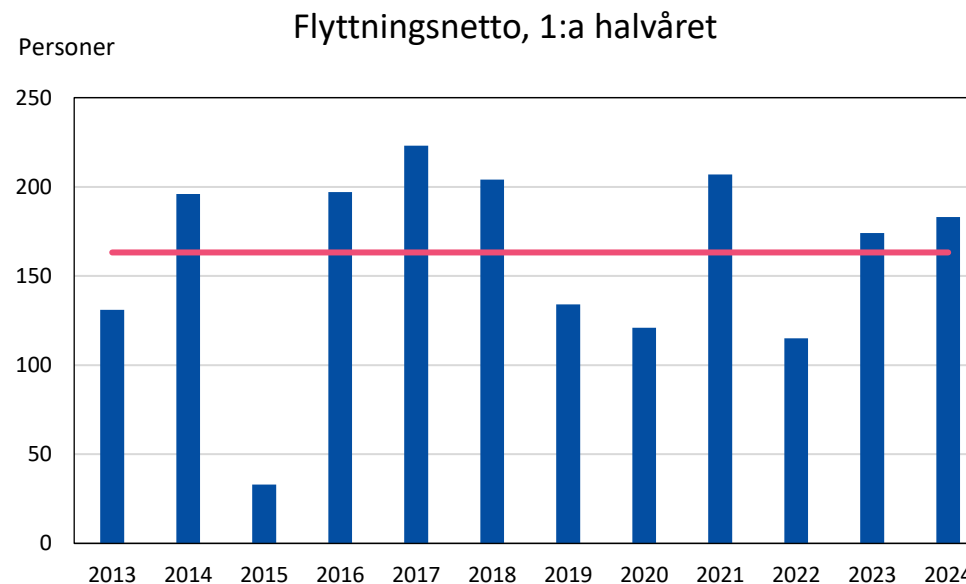
Figur. Befolkningstillväxt för Åland 2013-2023

Källa: ÅSUB.

Not.: den rosa linjen är medeltalet för perioden 2011-2021

Figur. Befolkningstillväxt under första årshalvan, 2013-2024

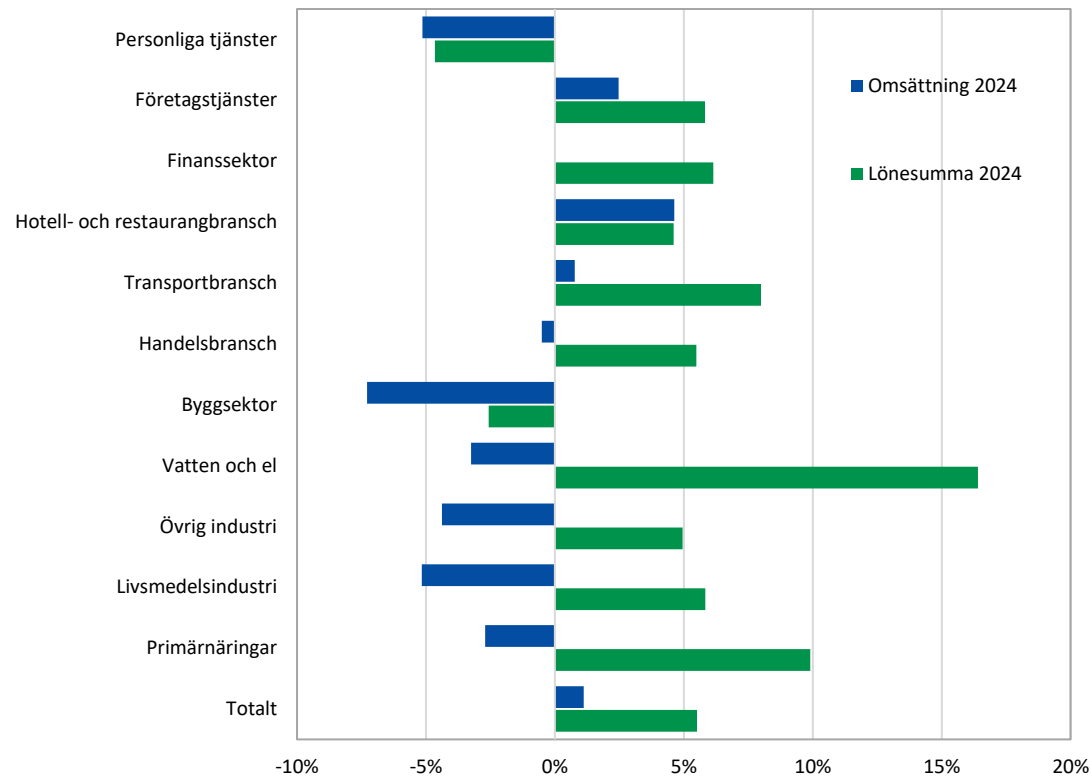

Källa: ÅSUB.

Not.: den rosa linjen är medeltalet för perioden 2012-2021

Löneökningar snarare än sysselsättningsökning driver tillväxten av lönesumman.

Figur. Tillväxt i omsättningen och lönesumma under första årshalvan 2024 (jämförelseperiod: första årshalvan 2023).

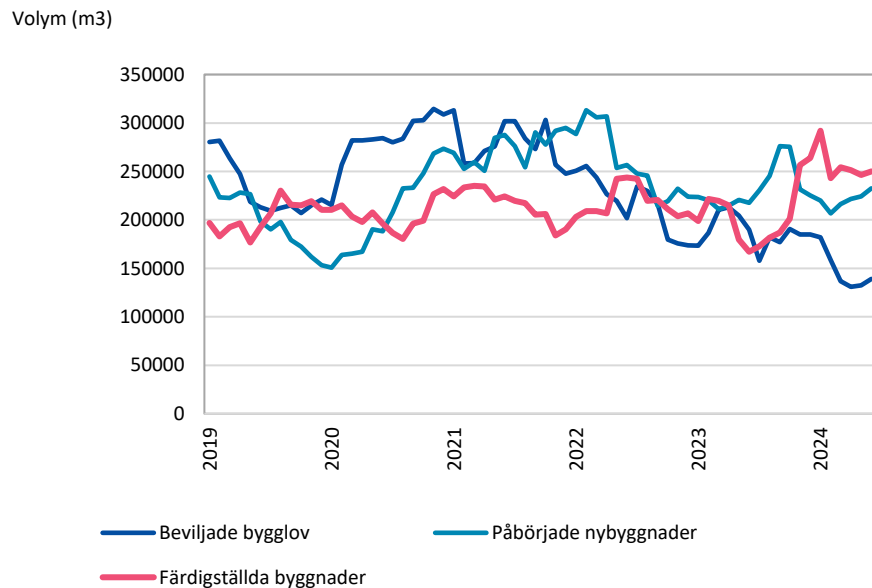

Källa: ÅSUB

Not.: Jämförelseperioden för livsmedelsindustrin är andra kvartalet.

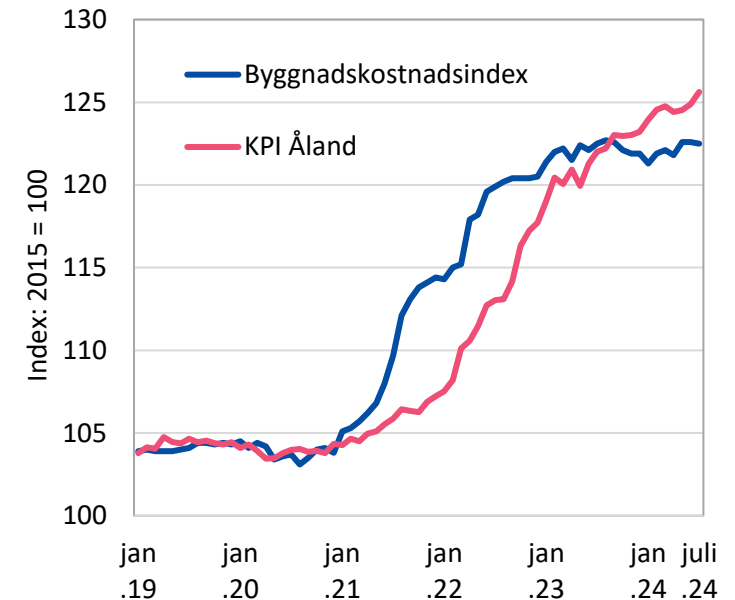
Byggloven på mycket låga nivåer. Ökningen i byggkostnader har stannat av, men är kvar på en hög nivå.

Figur. Beviljade bygglov, påbörjade nybyggnader och färdigställda byggnader på Åland, januari 2019 - juli 2024. Volym (m3), glidande årssumma.

Källa: Statistikcentralen. ÅSUB bearbetning.

Figur. Byggnadskostnadsindex i Finland januari 2019 - juli 2024, efter kostnadsslag.

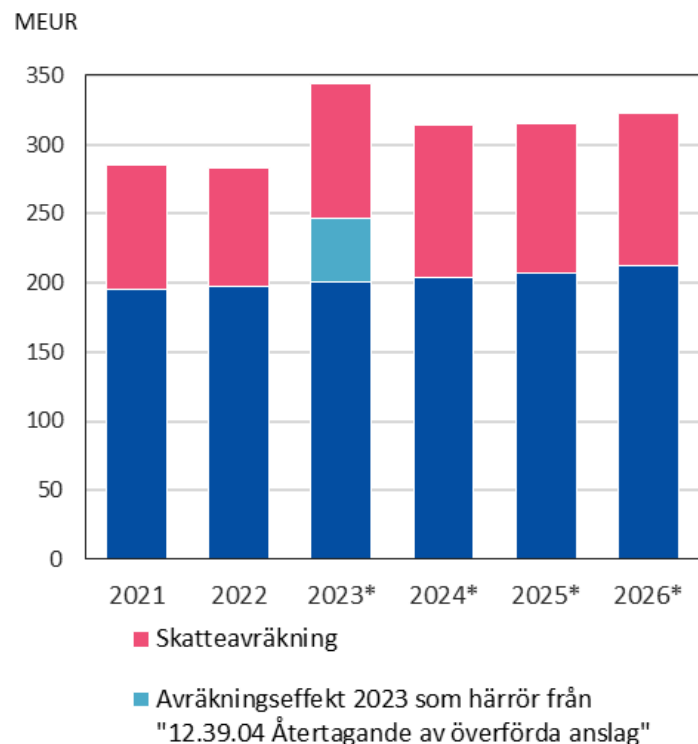
Källa: Statistikcentralen. ÅSUB bearbetning.

Transportbranschen

- De åländska passagerarrederiernas verksamhet har under årets första halva haft lite lägre passagerarvolymmer än motsvarande period 2023. Fjolåret var mycket lönsamt.
- Ökad konkurrens på rutten mellan Stockholm/Kapellskär och Åbo/Nådendal antas minska lönsamhet och driftöverskott, men ÅSUB utgår i sin prognos att lönsamheten ändå är bättre än före pandemin.
- Tankerverksamheten mycket lönsam.

Avräkning och skatteavräkning

Figur. Utvecklingen av avräkningen och skatteavräkningen (miljoner EUR, löpande priser), 2021–2026*

Källa: ÅD, ÅSUB. Egna beräkningar.

*Prognoser

Not: Staplarna visar det år som inkomsterna genererats. Skatteavräkningen och avräkningen för år 2021 och 2022 är fastställda av Ålandsdelegationen.

- Stor ökning i avräkningen för 2023 enligt beslut i ÅD 29.8.2024 (47 milj euro "extra")
- Avräkningen 2024 – 2026 gynnas av höjningar i momssatser och punktskatter. På sikt gynnar den inhemska efterfrågan tillväxten.
- Skatteavräkningen växte 2023 särskilt tack vare högre samfundsskatter och förvärvsinkomstskatter
- För 2024 beräknas skatteavräkningen växa tack vare lotteriskatten, kapitalinkomstskatten och samfundsskatten (enskilda företag förklarar stor del)
- 2025 - 2026 bedöms skatteavräkningen ha en svag utveckling (pga den starka utvecklingen åren före)

Tack för visat intresse!

www.asub.ax

